

ACC. N:R M. 14772: 1-16.

Landskap: Blekinge Upptecknare: Ida Mattsson, Tring
Härad: Medelstads Berättare: " " "
Socken: Tring Berättarens yrke: fräken (fadern torpare)
Uppteckningsår: 1959 Född år 1891 i Tring

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Imeden. s. 1-16.

Lu F 109

Glärs i Trings förrämling i min
barndom. Alltså börjar på
1900-talet då fanns en gammal
smed i en by som heter Måsta
han var egen hantverkare där
fick bönderna köra till honom när
de ville ha något arbete gjort och
han hade alltid en ung pojke hos
sig som lärning men sedan började
denne smeden bli gammal och
då flötade då en ung smed till
Tring då var närmaste byn till
Måsta hans namn var Fridberg.
han var en mycket skicklig hant-
verkare bland annat så smidde
han två sjuarmade ljusstakar och
skänkte till Trings kyrka dom.
fem där ännu dom är mycket

109.

smuckra. Nu är döda båda smeder
döda och inga nya har kommit i
deras ställe. Smidskantzärket lånar
sig numera inte för almenheten
köper utslutande fabriksvarer. Per
på Johannis hus fideikomiss ägde ar
grevarna Vacktmästare där på
godset var en smed som hette
Lundberg han var anställd på
godset och hade ärlig lön
då talade mina föräldrar om
men då var långt tillbaka i
tiden jag skulle tro så där 100
år men hur mycket han hade i
lön då har jag tyvärr glömt
När han var en mycket steklig
smed särskilt hörslogare och
där fanns många hästar på godset

men han var också en bra hackare med
och hackor användes ju mycket på
den tiden och då gick det lätt
o hacka med dem. De gamla
lantbrukarna brukade och såga
hackan sliper rej själva så den
är så blank som en silverred
och så smidde man yxor och
spålade yxor till allmänheten
ellen så den var ju den man hade
ju den utom godhet så man
vågade ju inte föra några
yxor eller hackor till allmänheten
på de sökne dagarna utan
han arbetade på hälsdagarna
och på nätterna men på den
tiden var då ju inte lovligt
att arbeta på söndagarna

Man skulle hålla sönslagarna i hälg
 hetten då så där var en ständigt
 strid mellan smeden och Greven
 och smeden hade ju jerseler och så
 en söndag så ville smeden att
 jersällen skulle arbeta och då
 ville inte han och smeden hade
 ett rysligt hömör han tog en
 järnten och slog jersällen i
 huvudet med och han stöp på
 stället han dog inte jensart men
 han blev aldrig bra utan dog
 redan en tid därefter av slaget
 och smeden blev satt i fängelse
 och dömd till döden men fick
 redan benådning till livstids
 fängelse och så blev där slut
 med den bra smedens arbete

Några särskilda bysmeder fanns
inte på denna terräken - de smedar
som fanns var egna mästare och
almenheten fick komma till dom
med sitt arbete. Här i Trings
förramling i en by som heter Alnaryd
fanns en skicklig börs och kniv
smed. Läggen reste och berättade att
han var i markapi med hörn Pär
så de börsorna han smidde till
jägare dom vannade de aldrig
med på något viltbråd så lå
kom jägare från när och fjärran
och beställde börsor och så var
han en bra knivsmed han löckade
des så bra med att hårdade kniv
arna så dom blev så skarpa
så alla slaktare beställde sina

slaktkniva av honom och så var
då liarmedar här i Trings församli-
ng fanns då två den ene hetste Nils
Nils-son de liana han smidde kallade
dom för Niss-a Niss-are och så var
då ett ställe som hetste Bo-arps
där bodde en liarmed dom liana
han smidde kallade dom för Bo-
arpara. När de smidde liar så var
då mycket viktigt hur dant de hård-
de dom fick de dom för hård då
falde de ränder när de skulle slipa
dom och belev de för mjuka där
sto de int betet då fick de slipa
jämnt Gubbarna resonerade när
de städde ja se Niss-a Niss-arna
är i allafall bäst för de är
bägom. Liarmeden smidde också

spik. Smeden hadde alltid en gesäll
hadde smeden mycket arbete så
kände han då två lärpojken kom
alltid från ett fattigt arbetarhem
när han hadde gått o lärt så
kom han i tjänst hos smeden som
lärning där skulle han vara i två
år första året fick han ingen lön
blott födan och ett försämn för
året andra året fick han en ringa
lön och så var han utlörd och
då plötkade han alltid från
orten och försökte o bli Mästare
på annan ort. Det råder att det
fanns smeder som hadde sålt sig
till den onde och han besatt
övernaturlig förmåga till att
jora ont Gägner vill berätta

att när smeden sålde sig till den
onde så gick då till på då här
viset han skulle tre söndagar ä
red smygga sig upp i kyrktornet
när predikan påjok han skulle ha
bibeln med sig - den skulle han
falla på knä på och anropa den
onde - den tredje söndagen öppendar-
ade han sig - då skulle smeden säga
för mig skall du i vår den tjänca
för dig skall jag i hällretet veri-
na och sedan hade smeden hjälp
av den onde till att göra allt
möjligt ont Det rader att på
denna trakten fanns en sådan
smed så var då någon som hade
en orän så gick han till den
smeden han utförde för betalning

de mest hemskt saker. Låunda talade
de om att man smidde ut ögon på
folk här fanns på denna brakten
en person som har blivit bestulen
på en klocka han vet inte vem han
skulle mestänka så han gick till
smeden och resonerade med honom
När smeden smidde ut ögonen så
gick där till så här han skulle mi
tre söndagar så när mässan
gick i kyrkan och han skulle
stå på biblen och läsa upp en
ramsa i detta fallet så så han så
här den som tog klockan skall
mista sina ögon och tredje söndagen
var där en person som fick en
ryslig värk i ögonen och strax
därpå blev han blind och lämnar

smedens närmaste granne och gode
vän då skrattade den ende iät
konorr och smeden behövde vassig
Men då var naturligtvis bara en
Gägen. ordspråk om smeden vet jag
inte något annat än då gamla
vanliga Man måste smida medan
järnet är varmt. Man sade till barn
när de hade griset ner sig de är
så snart som en smed. Smeden
hadde alltid ett förskinn på sig
när han arbetade men på fritid
var han klädd som andra Smeden
ekonomiska ställning berode helt
på hans duglighet och nöjdhets
För långt tillbaka i tiden då var
smidja och boningshus samman-
byggda boningsrummet var på

den enda ändan var huset och smid-
jan på den andra. Men redan i
slutet av 1800-talet så byggde smeden
sig en liten stuga allt efter råd
och lägenhet och smidjan en liten
bit ifrån. Smidjan var ett rätt
stort rum med en stor uppen spis
och ett smedstöd mitt av golvet
och ett skruvstöd vid ena gar-
len som bitarna skruvades fast i
när de skulle formas och så var
där en stor köl vid spisen som
hängde i taket i en ställning och
så hade smeden ett rep och drag
i så hade han en liten hand-
belg som han blåste i när han
skulle börja elden och så hade
han storkammaren den var

mycket tung den hängde i taket i
en stälning den trampade smeden
den anrände smeden när han hade
gravsmide den kallades på skämt
för Kal-yohan smederna sade
alltid på skämt ja ja Kal-yohan
han kan man lita på han är alltid
hemma och så var då olika tänger
större och mindre en mycket stor
som de tog järnbitarna ifrån ess-
jan med och höll under storkamm-
aren och så mindre för olika
ändamål o lika lant var då med
hamrarna. Ibland samlades rätt många
bönder i smidjan dom hade ju
lärande dit och då tog dom råd
av varandra någon ungdom
fick inte samlas där om krällarna

Men där mot luffarna där fick
ligga där om nätterna på ventren
när då var mycket snö smeden bar
en kalmbunk i ett hörn som de
fick sova på. De sa att då var
många luffarna som firade sin jul-
afton där och smeden bar ut-gröt
till dem. Smeden fick inte arbeta
längre än till klockan 12 på natt-
en. Då kom övernaturliga väsen
till honom så som skogsräpet
och den allstädes närvarande
konsten. Järnet och stålet köptes
av smeden i städerna och då
var både valsjärn och stång-
järn. Järnstråk används inte smeden
arbetade inte med någon annan
metall än järn smeden köpte sett

stenkal i staden och träkolet hemma
 var kolara. Smeden järnberlag alla
 vagnar och kälkar och snarvaren
 gjorde träarbetet Men hovslageri gjorde
 smeden även som jordbruksredskap
 slipnin av sina redskap då fick
 bönderna slipa var sett. Elda i
 ärrjan då fick lärprajken göra om
 mornarna han började med träkol
 och så földe di på med stenk al
 allt efter som di arbetade. Ärrjan
 användes bara när di gjorde små
 arbeten så som mejslar stenkorr
 och knivar ärrjan var plättbar.
 När smeden kändade då la han
 först produkten i elden och sen
 doppades den i vatten smeden
 hade märke på färgen på värn

den skulle vara olika röd om härt-
ningen skulle lökas bra. När några
produkter skulle stålas då lades
di i elden och glöades redan lades
stålet på och hamrades ut. När ett
nytt jule skulle berlas då hamrade
smeden till en julstena slog kol i
na och spikade på na. När hästarna
skulle skos då fanns då ett sko-
stall i smidjan då var en stor
järnring i väggen och så var
där två grava ekbrommar en
vid var sida om ringen som
var fastgjorda i väggen. Då band
härten fast i ringen med en smal
järnkärrin och redan fick en kar
ta upp fötterna på hästen och hålla
monom och då fanns smedar som

var så starka så li möll härten
själlra medan di skodde honom och
så hade smeden en krokig mackel skarp
kniv och en liten hammare när han
skulle värtad av hoven så skon
passade. och skoddes på samma
sätt fast skon var olika smen jorde
små stålsko som skoddes fast på
var klänkalva Smeden jorde härsko
och sömm i föräd om han hade
något ledigt Så småningom tog
fabriken överhanden banden köpte
fabriksware så smeden moderniser
ade inte sina smidjor för han fick
ingen avgång med sina varor
Nu 1959 fins inte mer än en smed han
enda uppjeft är att sko de få härskon
fins kvar de moderna maskinerna ha trängt
ut härskarna